

דברי מאיר

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
אדר ב' התשפ"ד
גליון מס' 70

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו שליט"א
א"ה מדי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה'
רח' החיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר החודשי
ממורנו שליט"א

"אורה זו תורה", ואז "שמחה וששון"

< חודש של שמחה

מבוגרים ששמחים בתורה אבל זה שונה שכיוון שיש להם טרדות אין זה שמחה בשלימות, אמנם בחור הישיבה היושב ולומד בלי שום טרדה ועול וודאי ששמחתו היא אמיתית! וכדאיתא בגמרא קידושין (כ"ט:): "אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה ר' יוחנן אומר ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה ולא פליגי הא לן והוא להו" עיי"ש, ועיי"ש ברש"י ובתוס', ואכמ"ל, ועכ"פ חזינן ששקשה כך לעסוק בתורה, ושעיקר השמחה לשמוח ולשמח את האחרים זה יום בתורה! וכמו שכתב רבינו הגר"א זיע"א באגרתו הידועה: "העיקר בתורה לשמוח ולשמח את האחרים!"

וא"כ עיקר השמחה היא בתורה וכן איתא בגמרא מגילה (ט"ז:): "ליהודים היתה אורה ושמחה וכו' אמר רב יהודה אורה זו תורה וכן הוא אומר כי נר מצוה ותורה אור שמחה זה יום טוב וכן הוא אומר ושמחת בחגך" - ואפשר לבאר שעל ידי ה"אורה" שהיא התורה מגיעים ל"שמחה" שהיא היו"ט! וכן משמע ממה שכתב הרמ"א (סי' תרצ"ה ס"ב): "טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה וסמך לדבר ליהודים היתה אורה ושמחה ודרשינן אורה זו תורה (מהרי"ב) - והביאור כנ"ל שע"י אור התורה הוא יזכה ל"שמחה" כי בלאו הכי אין הוא יגיע למעלת השמחה והיו"ט?

< שמחת התורה

עוד שמעתי מאחד שאמר לו לפני שנים רבות

מור' מרן הגאון ר' עזריאל אויערבאך שליט"א לבאר מה שכתוב בפסוק (משפטים): "כל אלמנה ויתום לא תענון" ופרש"י שלא דווקא הם אלא שדיבר הכתוב בהווה שכן דרכם להיות שבורים, והקשה מור' מרן שליט"א: למה רק האלמנה דרכה להיות שבורה ואין דרך האלמן להיות שבור? וביאר: "כי נשים פטורות הם מתלמוד תורה! אמנם האיש שדרכו לתלמוד תורה איך הוא יכול להיות עצוב?..."

ייתן ה' שזנכה לכל האורות של חודש נשגב זה בכלל ובפרט לאורות ימי הפורים שבתוכו, ונזכה לגאולה הכללית והפרטית בישועתן של ישראל! ויתקיים בנו הכתוב (אסתר): "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" ע"י התורה והיו"ט וכו'! אמנ!

אנחנו נכנסים כעת לחודש אדר ב' שהוא חודש השמחה שעליו לכו"ע נאמר מה שאיתא בגמרא תענית (כ"ט:): "משנכנס אדר מרבין בשמחה", שהרי עד עכשיו היה אפשר "להקל" ולסמוך על מי שסובר שהשמחה היא באדר ב' ולא באדר א' [והארכתי בזה כבר הרבה, ואכמ"ל], אמנם כשנכנס אדר ב' כבר אין על מי לסמוך וחיביבים לשמוח!

והנה, בחודש זה רואים את היסוד שכבר אמרתי פעמים רבות שחג שחל באותו החודש משפיע על כל ימי החודש, שהרי דין זה של שמחה הוא משום הניסים שהיו בימי הפורים שהם י"ד-ט"ו אדר וא"כ למה צריך לשמוח בכל ימי החודש? אלא ע"כ שהזמן של חג שחל באותו החודש משפיע על כל ימי החודש! ובאמת מדברי רש"י (שם) שכתב: "ימי נסים היו לישראל פורים ופסח" נראה מפורש שהשמחה היא בגלל הנסים שהיו בפורים ופסח בעצמם רק זה משרה על כל החודש, שהרי לא כתב רש"י: "אדר וניסין" אלא: "פורים ופסח"! ובאמת לא מבואר בפוסקים גדר לשמחה זו [וכבר דיברתי על זה הרבה - עי' בקונטרס "מצות

הפורים" שהוצאתי בס"ד, ואכמ"ל] אך כבר אמרתי פעמים רבות שעיקר השמחה היא לעשות את רצון ה', וממילא יש להתגבר בחודשים אלו ללמוד ולהתפלל מתוך שמחה, ועוד שזה הדבר היחיד שגורם לשמחה כי כל העולם כולו הבל, והשמחה של אתמול היא הצער

של היום - וכמו שהביאו הקדמונים, אמנם ברוחניות יש שמחה אמיתית!

< מי שמח באמת?

פעם שאלתי את מור' מרן הגאון ר' עזריאל אויערבאך שליט"א: האם מותר לשלם להסעה של בחורים לשבת חתן של חברם מהישיבה מכספי מעשר? ואמר לי: "אפשר! כיוון שהם נוסעים לדבר מצוה לשמח חתן וכלה!" שוב שאלתי: "הרי לכל אחד יש בני משפחה שמשמחים אותו ומדוע צריך דווקא את בחורי הישיבות?" והשיב: "בחורי ישיבות הם היחידים שיכולים לשמח כיוון שהם באמת שמחים - כי רק מי שלומד תורה הוא שמח באמת!"... וביאר שלמרות שיש גם

אור המצוות

פרקי חיים מרבותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

ביום כ"ב אדר ב' חל היארצייט של רבינו ר' יחיאל מיכל עפשטיין מנובהרדוק זיע"א בעל "ערוך השולחן" (נפטר בשנת תרס"ח), היה מגדולי הפוסקים בכל הדורות וספרו התקבל בכל תפוצות ישראל (כמו כן הוא חיבר ספר בשם "ערוך השולחן העתידי" המדבר על הלכות שאינם נוהגים כיום אלא לעתיד לבוא כגון ענייני בניין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו, אמנ). נזכיר כמה הלכות ממנו:

הוא מדבר על מה שאומרת הגמרא (קידושין ל"א) הובא בשו"ע (סי' ב' ס"ו) שאין ללכת בקומה זקופה כי כתוב בפסוק: "מלא כל הארץ כבודו" וממילא כשהוא הולך זקוף הוא כאילו דוחק את כבוד ה', ולכאורה ה' מאוד קשה לקיום, רק הוא נתן גדרים בוררים בכל הלכה והוא מוכיח שכוונת הגמרא היא שהוא הולך כל כך זקוף עד שהוא לא רואה את הארבע אמות שלפניו ומי שהולך רגיל ורק הוא לא מכופף את גבו אין זה בכלל הליכה בקומה זקופה, וכן היה המנהג בסלבודקא, עד כדי כך שהיה אחד שהלך כופף ואמר לו ה"סבא מסלבודקא" זצוק"ל שילבש משקפיים בלי ידיות שרק הם עומדים על גבי האף וממילא כשהוא הלך כופף הם נפלנו וכן הוא הורגל ללכת זקוף, וא"כ כל האיסור הוא מתי שאחד הולך מנופח עד שהוא לא רואה את ה' אמות שלפניו, וכמו שאמרתי בליל שבת הקודמת ב"עונג שבת" על הפסוק (שמיני): "כל הולך על גחון" של ה"ה" חנון" היא חצי התורה - ואמר זקני הגה"צ ר' ישעיה חשין זצוק"ל בדרך דרוש שמי שהולך על גחון היינו שהוא בגאווה והולך מנופח לא הגיע לחצי התורה כי התורה נקנית בענוה ובשפלות.

עוד הוא כותב (סי' רצ"א) שיש לעשות סעודה שלישית דווקא בכזית פת ואין לסמוך על הדעות שאפשר לעשותה ע"י מזונות וכדו', והוא מבאר שם שהיות רוב הראשונים והאחרונים לא סוברים את זה שאפשר לעשות סעודה שלישית במזונות וכדו' וכמו שמוכח בשו"ע (שם) שמביא את זה שצריך לעשותה בפת בסתמא ואת הדעות האחרות הוא מביא בשם יש אומרים ממילא מי שלא עושה כן: "עבירה גדולה בידו!" - "ועתיד ליתן את הדין!" אני בהיותי צעיר וראיתי דברים אלו קבלתי חיל ורעדה שהרי יש פוסקים שבכל אופן סוברים שאפשר לעשותה על ידי מזונות וכדו', ועוד תמהתי שהרי ה"ערוך השולחן" מוחזק בעולם כמיקל גדול וככוח דהתירא ומה יהיה כאן? ושאלתי לפני שנים רבות למור' מרן הגאון ר' עזריאל אויערבאך שליט"א והשיב לי שוודאי שיש להקשיב לאותו גאון וצדיק ולעשות סעודה שלישית ע"י פת דווקא [יש לציין שרבינו היה בקי גם בנסתר וכמו שהוא כותב בעצמו ביו"ד וראיתי מובא שמצאו את זוהר הקדוש מוזכר בכתבי מאות פעמים], מרן הגר"מ פינשטיין זצוק"ל ועוד מגדולי הפוסקים באמריקה קיבלו את פסיקותיו כפוסק אחרון גם נגד ספרים אחרים, ומה ששואל הבה"ח פנחס רוטמן שיחי: מה הכוונה קיבלו? הכוונה היא שפסקו הלכה כמותו הראשונים שהגיעו לאמריקה מאירופה וכן השתרש שם בקהילות רבות, זיע"א.

תנצב"ה

מתוך 'השיעור השבועי' של מורנו שליט"א:
כ"ו אדר ב' התשפ"ב - גליון מס' 191

קאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו שליט"א

שאלות ותשובות
בעניני פורים

מתנות לאביונים בפורים - מתן בסתר או בגלוי?

מכתב תשובה

ערב פורים דפרזון התשפ"ג

כבוד ידידי המפורסם לשם

ולתפארה, הגאון רבי גמליאל הכהן
רבינובץ שליט"א, מח"ס "גם אני
אורך" ו"פרדס יוסף החדש" ועוד,
אחדשה"ט באה"ר.

אודות מה ששאל, לגבי
מתנות לאביונים בפורים, "האם
עדיף לתת מתן בסתר, או עדיף
שידע העני מי הנותן, ובזה
יתרבה אהבת ריעים בפורים?".

אכן, את המתנות לאביונים
שנותנים בפורים יש ענין לתת
באופן שהעני יודע מי הנותן, כמו
שכתבתם, וכמפורש ברמב"ם שיש
ענין בזה להרבות אחוה ורעות.

חיוב ומצוה "לבסומי בפוריא" לכהנים

מכתב שאלה

'אדר א' התשפ"ב

שלום וברכה.

כתב הרמב"ם (פ"ג מהל' מלכים
ה"ה) שאסור לכהן גדול לשתות
יין ולהשתכר. ויל"ע האם בפורים
מותר [ומצוה] לכהן לשתות יין

כדינא דגמ' דחייב איניש לבסומי
בפוריא, או דלמא אף בפורים
אסור הוא בשתיית יין?

בברכת התורה,

בנימין ראובן שלינגר

(בשם הג"ר מרדכי קוט)

תשובת מורנו שליט"א

פורים קטן התשפ"ב

ראשית כל, פורים היה אחרי

החורבן [בשבעים שנה שבין
ביהמ"ק הראשון לבנין ביהמ"ק
השני, כידוע], וכל מה שאמר
הרמב"ם שאסור לכהן גדול
לשתות היינו דוקא בזמן
העבודה, ולכן בזמנינו אין נפק"מ
בזה עד שיבנה בית המקדש
השלישי בב"א. ואולם, כתב
המשנ"ב (בסי' תרס"ט) בהל' שמחת
תורה, שהכהנים צריכים להיזהר
לא לשתות הרבה יין בקידוש
שעושים בין שחרית למוסף כדי
שיוכלו לפרוס כפיהם [שהרי
בחול' נוהגים לעשות ברכת כהנים
רק ביו"ט - שאז שמחים, כמש"כ
הרמ"א בסי' קכ"ח, וכנראה לפיכך
לא הזכיר המשנ"ב נידון זה בהל'
פורים] - וא"כ מבואר שלכהנים
מותר לשתות בזמננו, שאין
עבודה, ואה"נ שייזוהרו גם
בפורים שלא לשתות קודם
נשיאת כפים. ודו"ק.

מזקני ראשי הישיבות והצדיקים בדורנו הוא מן הגאון הגדול רבי
משה צדקה שליט"א (נולד בט"ו אדר ב' - פורים דמוקפין התרצ"ה), בנו בכורו
של מרן הגה"צ רבי יהודה יהושע חיים צוק"ל וממשיך דרכו בראשות
ישיבת 'פורת יוסף' [גאולה]. רבינו שליט"א ידוע בעמידתו האיתנה על
קדשי היהדות ועולם התורה, ומרבה להזהיר על סכנת המכשירים
הטמאים והפסולים, אשר רבים חללים הפילה וכל באיה לא ישובן.

ב'ועידת החינוך השנתית' שע"י רשת הכוללים 'בית הלל' לחיזוק
הלימוד ביומא דפגרא (ו' מנ"א תשפ"ג) הביע רבינו שליט"א את דעתו על
תופעת אכילת הטשולנט בליל שישי והתבטא בחריפות: "צ'ולנט זה
שיטוט. חס ושלום, לא יכנס אצלנו. נורא ואיום שם, מתערבים עם כל
מיני בחורים, זה עוון הכי גדול שיכול להיות. זה תחבולה גדולה של יצר
הרע, זה דומה לאדם שיש לו חתונה - וכי יעשה את הסעודה בליל ערב
החתונה? זה שוטה, זה ולזול בכבוד השבת שאין כדוגמתו".

בדברים שנשא לקראת סיום ימי השובבי"ם התשפ"ד, אמר רבינו
שליט"א: "הרבה אנשים לא יודעים, וסוברים כי עונות של עריות זה רק
במעשה עבירה. אבל זה לא נכון, עונות של עריות זה לא דוקא
במעשה, אלא גם הסתכלות אסורה בנשים, או חוסר צניעות, או שמיעה
של דיבורים האסורים, גם אלו בכלל עונות העריות החמורות. אלו הן
עונות גדולות ביותר, והאיסור הוא לאו דוקא במעשה, אלא גם הסתכלות
והרהור", והוסיף, "אמנם הקב"ה יודע שיש לנו יצר הרע, ויש סיבות שונות
שגורמות לאדם לבוא לידי עונות אלו, כגון חברים לא טובים, ועל כן נתן
לנו מתנה גדולה, והיא התשובה. אם שב בתשובה, מתכפר לו".

עוד אמר רבינו שליט"א בשיחתו: "אמרו רבותינו 'משוננס אדר
מרבים בשמחה, איך מרבים בשמחה? על ידי לימוד התורה ושמירת
מצוותיה. והתורה הזהירה ו'לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'. אני
מאמין שכולם רוצים להיות טובים, לא רוצים ח"ו לגרש את השכינה
מבית הכנסת שיש שם השראת השכינה. איך נרבה בשמחה? - על ידי
תשובה! לשוב בתשובה! אדם שעושה תשובה הקב"ה מקבל אותו. נקבל
על עצמינו לשבור את הטלפונים הללו. כל מי ששובר את הטלפון הטרף
- בשמים שוברים את הגזירות הקשות עליו. כמה צרות יש לנו בתקופה
הזו, במעורב מכל זלזול בא עריות? מהעונות! צריכים לחזור בתשובה!
כל מי שלומד תורה והוא לא הולך לצבא, הלימוד תורה שלו זה מה
שמגן על הציבור כולו, הרי זה כאילו נלחם במלחמה.

"אנחנו צריכים לשמור, ועל כן צריכים להגיד תהלים, לשמור עליהם.
הפסוק אומר 'ואחריכם יבואו למלחמה ואתם תשובו פה' (במדבר לב, ו).
אבל אנחנו יוצאים למלחמה, אנחנו מתפללים עליהם. הרמב"ם (פ"א
מהל' תעניות) פוסק, שיש מצות עשה מן התורה להתפלל בעת צרה. בדיוק
כמו שבביל פסח מצוה לאכול כזית מצה, כך יש מצוה היום להתפלל
על החיילים ועל כל הנמצאים בסכנה, כי זו עת צרה. בירושלים כמעט
בכל בתי הכנסת אחרי התפלה אומרים תהלים להתפלל עליהם, אבל
צריך שיהיה באמת תפלה ממעמקי הלב. והעיקר זה התשובה. אמרתי
שאומרים מזמור 'שיר המעלות ממעמקים קראתיך' (תהלים קל),
ממעמקים כנגד ה'מנהרות' שנמצאות במעמקים.

"מרבים בשמחה בחודש אדר. קשה להגיד דברים של צער, על
העונשים של החטא, אבל השמחה שלנו היא במה שאנחנו נשמרים
מהחטא, במה שאנחנו מתכנסים ומבקשים להתחזק, זה שמחה
גדולה. כאן בירושלים אני עושה טקס שלם מכל מי שבא ושובר
פלאפון טרף, שובר אותו בפני עשרה אנשים,
ועושים טקס שלם מזה, ואומרים כי כשם
שהוא שבר את הפלאפון הטרף, כך ישברו
בשמים כל הגזירות הקשות שהיו עליו.
מדה כנגד מדה, כמו ששובר שוברים לו".

נסיים בתפילה קדם מרנא דבשמיא,
שיחזק את רבינו ראש הישיבה שליט"א
ויתמיד בריאותו, ונזכה עוד רבות בשנים
ליהנות מזיו הודו ושפע תורתו, וימשיך
להנהיגנו בדרך המסורה העולה בית
א-ל, עד ביאת גואל צדק ובנין בית
הבחירה במהרה בימינו אכי"ר.

< מרן הגר"מ צדקה שליט"א | צילום: דוד ארזני

פורטל התוכן התורני של מורנו שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מורנו שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למורנו שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

חפשו: מכון דברי מאיר / רבי מאיר סנדר